№ 12 1883—1901 15—30 ივნისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

ოფიციალური განყოფილება

იმერეთის ეპარქიალური გაბრიელის სასწავლებლის რჩევისაგან

იმერეთის ეპარქიალური გაბრიელის ქალების სასწავლებლის რჩევა აცხადებს, რომ მისაღები გამოცდა სასწავლებელში შემსვლელთათვის დანიშნულია 27, ხოლო განმეორებითი გამოცდა 28 აგვისტოს.

მომავალი 1901—1902 სასწავლო წლიდამ სასწავლებელში იქნება ყველა კლასები გარდა მესამისა.

ვაკანსიები იმექონებიან შემდეგ კლასებში: VI, V, IV, II და უნცროს მოსამზადებელში მიახლოვებით: VI კლასში—27—37; V კლასში 20—30; IV და II კლასებში არა ნაკლებ სამ-სამი ვაკანსიისა და უნცროს მოსამზადებელში 38 ვაკანსია.

თხოვნები სასწავლებელში მიღების შესახებ, შეტანილ უნდა იქნენ სასწავლებლის რჩევის სახელზე 15 აგვისტომდე და თხოვნასთან ერთად წარდგენილ უნდა იქნენ შემდეგი საბუთები: მეტრიკული მოწმობა სინოდ. კანტორისა (და არა მეტრიკული წიგნებიდამ აღმოწერილობა); 2) ყვავილის აცრის და საზოგადოდ ტანმრთელობის მოწმობა და 3) თუ მოსწავლე ქალი გადმოდის სხვა სასწავლებლიდგან, მაშინ მან უნდა წარმოადგინოს მოწმობა იმ სასწავლებლისა, სადაც ის უწინ სწავლობდა.— თხოვნები, რომლებთან ერთად არ იქმნებიან წარმოდგენილნი ზემოთ დასახელებულნი საბუთები, არ იქნებიან მიღებულნი რჩევისაგან, ხოლო ფოშტით გამოგზავნილნი თხოვნები უამ საბუთებოდ, უყურადღებოდ დარჩებიან იმ მოსწავლე ქალთა სიების შედგენის დროს, რომელთაც მისაღები ეგზამენები უნდა დაიჭირონ.

ქუთაისის სასულიერო სემინარიის სამმართველოისაგან.

სამმართველო ქუთაისის სასულიერო სემინარიისა აცხადებს, რომ განმეორებითი და დამატებითი ეგზამენები სემინარიის ზემო კლასებში, პირველ კლასს გარდა, დაიწყება ოც აგვისტოს, ხოლო მისაღები ეგზამენები პირველ კლასში შემსვლელთათვის 22 აგვისტოს 1901 წელსა.

ღერბის გადასახადის ახალი წესდებულება

ამ სტატიაში ახალი წესდებულება ღერბის გადასახადის შესახებ, უმაღლესად დამტკიცებული 1900 წ 10 თიბათვეს და მოქმედებაში შესული 1 მარტიდან 1901 წელსა, სისრულით არაა მოყვანილი, არამედ შემოკლებით იმდენად, რამდენადაც ის შეეხება და უნდა სრულდებოდეს საქმეებში, რომელიც უნდა განიხილოს სასულიერო სასამართლომ და სასულიერო უწყების დაწესებულებათა და თანამდებობის პირთა.

ახალს წესდებულებას შემოაქვს ღერბის გადასახადი ორ-გვარი; მარტივი, რომელიც განსაზღვრულის რაოდენობით გარდახდება ქაღალდებს, აქტებს და საბუთებს და თან შეზომილი, რომელიც იანგარიშება აქტში გამოყვანილი ჯამის სარგებელთან შეფარდებით (სტ. 8). აქ იმექონების სახეში მხოლოდ მარტივ (უბრალო) ღერბის გადასახადი და ამასთანავე ერთი ხუთ დაწესებულ რაოდენობა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თაგანისა (სტ. 11), და სახელდობრ 60 კაპეიკიანი, რადგან მხოლოდ ეს ღერბის გადასახადი და ამ რაოდენობით შეესაბამება ზემოდ დასახელებულს საქმეებს.

1. საზოგადო დებულებანი.

1. მარტივი (უბრალო) ღერბის გადასახადი 60 კაპეიკიანი თითოეულს თაბახზედ უნდა გადახდებოდეს:

ა) კერძო პირთა და დაწესებულებათ კერძო საქმეთა გამო გაგზავნილს ან მორთმეულ მმართებლობითის, გამგეობითის დაწესებულებათა და თანამდებობის პირთა სახელზედ თხოვნებს, განცხადებათა, საჩივარს, პასუხს, პასუხის მიცემას, ჰაზრის დარღვევას და ჰაზრსა რომელიმე პირის ან საგნის შესახებ (სტ. 14 მუხლი 1).

ბ) წარდგენილს ნაჩვენებს ქაღალდებთან ერთად, მთხოვნელთა სურვილისამებრ ან კანონის მოთხოვნილებით, ასლებს ამა ქაღალდთა (დედნებთან თანასწორად სტ. 12) და მათთან წასადგენთა საბუთთაგან და საზოგადოდ დამატებათაგან, გარდა ამ საბუთთა ასლებისა, რომელსაც მცირე ზომით გადახდება ღერბის გადასახადი (სტ. 14. მუხლი 1); ნამდვილი საბუთები (დედნები) და დამატებანი, უკეთუ ის წარედგინება მართებლობითს დაწესებულებათა და თანამდებობის პირთა (როგორც წინად ღერბის ხარჯის გადანახადი) არ საჭიროებს ცალკე ღერბის გადასახადის მიცემაში (შენიშვნა მეორე მუხლისა სტ. 14).

გ) მიცემულს ანუ გაგზავნილს მმართებლობითის, გამგეობითის დაწესებულების ან თანამდებობის პირთა მიერ კერძო პირთა და დაწესებულებათა მიმართ, საპასუხოთ მათის წერილობითის ან სიტყვიერის (უკეთუ ეს უკანასკნელი შესაძლებელია სადმე) თხოვნისა: უწყებათა და განცხადებათა, რასაც საქმის არსებითი მხარე მოითხოვს ანუ რომლის მიცემის შესახებ შუამდგომლობდა მთხოვნელი (სტ. 15 მუხლი 1 და დარიგება ღერბის ხარჯის შესახებ პარაგ. 24, მუხლი 3). ასლებს გადაწყვეტილებათა და განჩინებათა და ყველა საქმის წარმოებითის ქაღალდებისას; ოფიციალურს ცნობებს იმ საქმეებისას, რომელიც წარმოებს ან გათავდა, მოწმობებს სხვა-და-სხვა სახისას, როგორც მაგალ. აქტებს, რომელიც მოქალაქეობრივს მდგომარეობას და პირს შეეხება (სტ. 14 მუხლი 3).

დ) საქმის წარმოებასთან დატოვებულს ასლებს ნამდვილი აქტებისა და ანუ საბუთებისას, რომელსაც აძლევენ კერძო პირს ანუ დაწესებულებას მმართებლობითის დაწესებულების ანუ თანამდებობის პირის საქმის წარმოებიდან, უკეთუ ასეთი ასლები, ღერბის ხარჯის გადანახადი, საქმეში არაა და უკეთუ ეს ასლები საქმესთან უნდა დარჩეს. (სტ. 83 და დარიგება პარაგ. 24 მუხლი 4)

ე) ხელწერილებისათვინ, რომელსაც აძლევს მთხოვნელთა სურვილისამებრ მმართებლობითი დაწესებულება ანუ თანამდებობის პირი თხოვნის მიღების შესახებ, საკმაოა 15 კაპ. ღერების მარკა (სტ. 15 მუხლი 3).

2. თუ ერთს ქაღალდზედ მოთავსდება რამდენიმე აქტი, საბუთი ანუ ასლი, მაშინ თითოეულის აქტისა, საბუთისა და ასლისათვის საჭიროა საკუთარი გადასახადი ღერბისა იმ სახით, რომ მთელის გადასახადის საზოგადო ჯამი ამ ქაღალდისა შესდგეს თითოეულის საბუთის კანონიერის გადასახადიდან, რომელიც ერთს ქაღალდზეა მოთავსებული. (სტ. 5 და დარიგების პარაგ. 6).

3. შეიძლება ღერბის გადასახადის მიცემა შემდეგის სახით:

ა) ღერბის ქაღალდზედ დაწერით (სულ ერთია ერთს თუ რამდენსამე თაბახზედ), რომელიც ღირს იმდენ ფასად, რამდენი ფასის მიცემაც საჭიროა ღერბის ნიშნებში (სტ. 8. მუხლი 1); ღერბის ქაღალდი ორის ჯურისაა: სამ აბაზიანი და მანეთიანი (დამატ. 34 დარიგებისა).

ბ) შთაკერებით უბრალო ქაღალდზედ დაწერილ საქმეებში ღერბის ქაღალდისა, ღირებულისა იმ ფასად, რა ფასიც დასჭირდება ღერბის ნიშნებს ამა თუ იმ საბუთისათვის (სტ. 80 მუხლი 2).

გ) ღერბის მარკების დაკვრით იმ საბუთებზე, რომელიც დაწერილია უბრალო ქაღალდზედ... ღერბის მარკებიც ექვსნაირია: შაურიანი, ორშაურიანი, სამშაურიანი, ოთხაბაზიანი, სამაბაზიანი და მანეთიანი.

დ) ნაღდი ფულის მიცემით, ღერბის ქაღალდის ან მარკების ნაცვლად, ანუ ხაზინის ხელწერილის წარდგენით, რომელშიაც უნდა იყოს აღნიშნული ის, რომ მთხოვნელმა შეიტანა ხვედრი ღერბის გადასახადი ხაზინაში (სტ. 8. მუხლი 4. სტ. 84 და დარიგების პარაგ. 80 და 81 და სტ. 92 და 93).

4. დიდხნობას ღერბის გადასახადისათვის მნიშვნელობა არა აქვს (სტ. 6).

ე. იმ შემთხვევაში, როდესაც ადმინისტრატიულს მმართებლობითს დაწესებულებაში და თანამდებობის პირს ერთს თხოვნასა რამდენიმე - საგნის შესახებ აძლევს ვინმე, და ან რამდენიმე პირი ან დაწესებულება ერთს თხოვნას აძლევენ იმ საზოგადო საქმის თაობაზედ, რომელიც მათ შეეხება, ღერბის ხარჯი გადახდება არა შუამდგომლობათა და მთხოვნელთა რიცხვის, არამედ იმ ფურცელთა რიცხვის მიხედვით, რომელზედაც მოთავსებულია თხოვნა (დარიგ. § 25, მუხლ. 6).

ვ. კერძო პირი ან დაწესებულება, რომელიც მიმართავს მმართებლობითს დაწესებულებას ან თანამდებობის პირს შუამდგომლობით, რომელიც თხოულობს წერილობითს პასუხს, ვალდებულია თხოვნისთვის ღერბის ხარჯის გადახდის გარდა წარადგინოს ღერბის მარკა ანუ ქაღალდი ღერბიანი ჯეროვანის ღირსებისა, რათა პასუხისათვის შეტანილ იქმნას ღერბის ხარჯი (სტ. 82).

ზ. პასუხი კერძო პირის თხოვნისა რამდენიმე საგნის შესახებ ანუ რამდენიმე პირის და დაწესებულებისა მათის საზოგადო საქმის შესახებ თხოვნის გამო (შედარე § 5), საჭიროებს ღერბის ხარჯის გადახდაში არა მთხოვნელთა და საგანთა, არამედ საპასუხო ქაღალდთა რიცხვის მიხედვით (დარიგ. § 25, მუხ. 6).

შენიშვნა: ღერბის ხარჯის წესდებულების მე-82 სტატიის § 25 და დარიგების მე-6 მუხლ. შინაარსიდგან სჩანს, რომ უწყებანი, განცხადებანი და საზოგადოდ ნებართვითი ქაღალდები როგორც გაგზავნილი მართებლობითთა დაწესებულებათა და თანამდებობის პირთა მიერ, აგრეთვე პასუხი მათის თხოვნებისა, საჭიროებს ღერბის ხარჯის გადახდაში არა იმ ფურცელთა რიცხვის თანახმად, რომელზედაც დაწერილია პასუხი, არამედ პასუხთა რიცხვის მიხედვით.

Თ. თუ მთხოვნელი, პასუხისგან დამოუკიდებლად, შუამდგომლობს, რათა მას მიეცეს ოქმები, საბუთები და ან სხვა ქაღალდთა ასლები, რომელიც (ქაღალდები) იმყოფნება მართებლობითის დაწესებულების ანუ თანამდებობის პირის საქმის წარმოებაში, ის ვალდებულია წარადგინოს იმდენი ღერბის მარკა ანუ ფურცელი ღერბის ქაღალდისა, რამდენიც საჭიროა ხსენებულ ოქმების, საბუთების და ასლების ღერბის ხარჯის გადახდისათვის (სტ. 82).

შენიშვნა: აქ იგულისხმება ისეთი ოქმები და საბუთები, რომელსაც ახლად ადგენენ იმ დაწესებულებაში, საიდგანაც იმათ გამოითხოვენ.

თ. მაშინ, როდესაც კერძო პირს ან დაწესებულებას ეძლევის მართებლობითის დაწესებულების ანუ თანამდებობის პირის საქმის წარმოებიდგან ნამდვილი დედნები ოქმებისა ანუ საბუთებისა, მიმღები ვალდებულია წარადგინოს იმდენი ღერბის მარკა ანუ ქაღალდი, რამდენიც საჭიროა ღერბის ხარჯის გადასახდელად იმ დედნების ასლებისათვის, რომელსაც საქმის წარმოებაში დასტოვებენ, უკეთუ ასეთი ასლები, ღერბის ხარჯ გადახდილი, საქმეებში არაა და უკეთუ ამ ასლების დატოვება საჭიროა საქმეებთან ერთად (სტ 83).

ი. როდესაც მთხოვნელს მისცემენ საბუთს ან ასლსა და ამასთანავე წერილობითს პასუხს აძლევენ შუამდგომლობის თანახმად, მაშინ ღერბის ხარჯის გადახდაა საჭირო როგორც პასუხისა, ისე მინაცემი საბუთისა ან ასლისათვის; იქ ქაღალდებისათვის კი, რომლებთან ერთად იგზავნება საბუთი ან ასლი და რომლებშიაც ასეთი პასუხი არაა, ღერბის ხარჯის გადახდა საჭირო არ არის. (სტ. 22 და გარიგ. § 25, მუხ. 2).

ია. თუ უბრუნდების თვისი თხოვნა და ამასთანავე ნათხოვნი საბუთებიც არ ეძლევა, იმავე საგნის გამო ახალ თხოვნის მიცემის დროს ჩაეთვლება მას ყველა მარკები, რომელიც მან პირველ თხოვნასთან ერთად წარმოდგინა, ერთის გარდა, ამასთანავე ახალს თხოვნასა ანუ განცხადებასთან ერთად უნდა წარმოდგენილ იქმნას პირველი თხოვნა იმის დასამტკიცებლად, რომ ნათხოვნი საბუთებისათვის ღერბის ხარჯი უკვე გადახდილია (სტ. 88).

იბ. ფინლიანდიის დიდის სამთავროდგან გამოგზავნილი ქაღალდებისათვის სახელმწიფოს მართებლობითის დაწესებულების ანუ თანამდებობის პირთა სახელზედ და აგრეთვე მათი პასუხისათვის შეიძლება გადახდილ იქმნას ნაღდი ფული, რომელიც ხსენებულ ქაღალდებთან იგზავნების (სტ. 92).

იგ. იმ ქაღალდებისათვის, რომელსაც სამზღვარ გარეთს მყოფნი გზავნიან სახელმწიფოს მართებლობითის დაწესებულების ანუ თანამდებობის პირთა სახელზედ, და აგრეთვე ამ ქაღალდების პასუხისათვის შეიძლება გადახდილ იქმნას ღერბის ხარჯი რუსეთის ელჩთან ანუ დიპლომატიურ რწმუნებულთან შეტანით, ისე კი რომ გამოგზავნილ ქაღალდებთან ერთად წარმოდგენილ იქმნას ელჩის ანუ რწმუნებულის ხელწერილი ხსენებულ ფულის მიღების შესახებ; ან არა და შეიძლება ამავე საგნისათვის ქაღალდეათან ერთად ნაღდი ფული გამოგზავნილ იქმნას (სტ. 93).

იდ. თუ მთხოვნელი ღერბის ხარჯს ღერბის მარკებით იხდის, მაშინ ეს მარკები უნდა დააკრას მან ხსენებულ ქაღალდებს, იმათ მიცემამდის, პირველს ანუ რამოდენიმე გვერდზედ, თუ ის რამდენიმე ფურცლიდგან შედგება. მარკები, რომელიც საჭიროა დამატებისათვის, აგრეთვე საპასუხო ქაღალდებისა და საბუთებისათვის, რომელთაც აძლევს მართებლობითი დაწესებულება ანუ თანამდებობის პირი, შეიძლება თხოვნებზედ მიკრულ იქმნას; ამ შემთხვევაში ხსენებულ დამატებებსა, ქაღალდებსა და საბუთებზედ უნდა წაეწეროს, მათის მიღების ანუ მიცემის დროს, შენიშვნა ღერბის ხარჯის გადახდის შესახებ (სტ. 85). მარკები, რომელიც ხსენებულ ქაღალდებისათვისაა საჭირო, შეიძლება მაგრად დაეკრას, ანუ სუსტად და ან დაუკვრელად წარდგე-

ნილ იქმნას, მათზედ დასაკრავად დაწესებული რიგისამებრ (დარიგ. § 31).

იე. პირს, რომელიც აძლევს თხოვნას ანუ ქაღალდს, ნება აქვს აღნიშნოს ღერბის მარკაზედ დრო (წელი თვე და რიცხვი) ქაღალდის დაწერისა ანუ მიცემისა და აგრეთვე მოაწეროს, უკეთუ სურს, თვისი გვარი; ამ მოწერაში არ შეიძლება რამე წაშლილი იყოს და ან მინაწერი (სტ. 87), მაგრამ მთხოვნელს ნება არა აქვს თვით გააუქმოს მარკები (დარიგ. § 31).

ივ. თხოვნათა, ოქმების, საბუთების და ასლების მიღების ან მიცემის დროს, რომელსაც აქვს დაკრული ღერბის მარკები, მართებლობითი დაწესებულება ანუ თანამდებობის პირი, აუქმებს ამ მარკებს შემდეგის სახით: აღნიშნავს მათზედ ხელით ან დამღით: წელიწადს, თვეს და რიცხვს ქაღალდის შეტანისას ან მოწერისას, გინა ქაღალდის მიცემისას ან შემოწმებისას, კიდევ მისაცემი ქაღალდის საქმესთან დატოვებულის ასლისას, და აუქმებს თითეულს მარკას მეხანიკურად (სტ. 86 და 86 და დარიგ. § 32).

იზ. მეხანიკური გაუქმება მარკებისა შემდეგის სახით ხდება: ა) როდესაც მარკები წარდგენილია ქაღალდებზედ მიუწებებლად ანუ ცოტათი მიწებებულად, მაშინ საკმაოა მოეჭრას ანუ მოეგლიჯოს მარკას ერთი კუთხე, ისე კი რომ თვით ღერბი (შუაგული) მარკისა დაცულ იქმნას; ამის შემდეგ მარკა უნდა მაგრად დაეკრას ოქმსა, საბუთსა ანუ ქაღალდსა და იმაზედ დაწერილ იქმნას შენიშვნა, სტ. 86 და 89-ში მოხსენებული (დარიგ. პარაგ. 33, მუხლ. 1). ბ) როდესაც მარკები მაგრად დაკრულია მისაცემს ქაღალდებზედ, მაშინ ყოვლის უწინარეს მათზედ იწერება შენიშვნა, რომლის შესახებ ნათქვამია სტ. 86 და 89-ში და შემდეგ მარკებს აუქმებს მართებლობითი დაწესებულება ანუ თანამდებობის პირი განსაკუთრებითი იარაღის შემწეობით, რომელიც შეუძლებელად ხდის მარკის მეორეჯერ ხმარებას (მაგალ. ჩახვრეტს ქაღალდსაც და მარკას დამღის მსგავსად, ანუ ამოგლეჯს პატარა ნაჭრებს დანაკრობი მარკისას და სხვ.), მაგრამ ყოველს შემთხვევაში უვნებლად ქაღალდის შინაარსის არსებითის ნაწილისა (დარიგ. პარაგ. 33, მუხლი 2).

იჩ. მარკების მეხანიკურის გაუქმების მაგივრად ნება დართულია მათი გაუქმება: ა) ზემო ნაწილის დაჯვარადინებით ისე, რომ ჯვრების ბოლოები მარკიდგან იმ ქაღალდზედ გადადიოდეს, რომელზედაც მიკრულია მარკა და ბ) მელნით წარწერით თვით მარკაზედ მისი გაუქმების დროისა და აგრეთვე გამაუქმებილის პირისა, ამასთანავე, წარწერის მაგივრად, შეიძლება დასმულ იქმნას დამღა (დარიგების პარაგრაფი 34).

ით. როდესაც ღერბის ხარჯს იხდიან თხოვნებისა, ასლებისა და დამატებისა, აგრეთვე ოქმებისა, საბუთებისა და სხვა ქაღალდებისათვის ღერბის ქაღალდზედ დაწერით, მაშინ ამ ქაღალდის განსაკუთრებული გაუქმება საჭირო არაა (დარიგ. პარაგ. 23).

კ. თუ საპასუხო ქაღალდებისა და ან მისაცემ საბუთებისა და ასლებისათვის გადახდილია ღერბის ხარჯი ღერბის ქაღალდთა ჯეროვან რიცხვის წარდგენით (სტ. 82 და 83), და თუ ამასთანავე ყველა ეს საპასუხო ქაღალდები იქნება, მთხოვნელის თხოვნის თანახმად, დაწერილი მის მიერ წარმოდგენილს ღერბის ქაღალდზედ, ამ შემთხვევაში გაუქმება ღერბის ნიშნებისა საჭირო აღარაა (სტ. პარაგ. 23).

კა. მაშინ, როდესაც ღერბის ქაღალდს აძლევენ თხოვნების და დამატებათა (უბრალო ქაღალდზედ დაწერილთა) და აგრეთვე ასეთსავე ქაღალდზედ დანაწერილს იმათი პასუხის და დამატების (ასლებისა და საბუთებისა) ღერბის ხარჯის დასაფარავად, ღერბის ქაღალდი შეუერთდება სათანადო საქმეს და ამ ქაღალდზედ აღინიშნება მოკლე წარწერით გაუქმება იმის შესახებო, რა შემთხვევის გამო იქმნა ეს ქაღალდი წარმოდგენილი. ამასთანავე ამ ქაღალდის პირველ ნახევარს ძირა კუთხიდგან მოეხევა კარგა ბლომად ნაწილი, მაგალითად ამავე ნახევარ თაბახის მეოთხედამდის (დარიგ. პარაგ. 49).

კბ. ვინაიდგან ქაღალდებს, ოქმებს და საბუთებს, რომელიც დაწერილია ყალბს ანუ ნახმარს ღერბის ქაღალდზედ, ანუ ზედ აკრავთ ყალბი ანუ ნახმარი ღერბის მარკა, არ ჩათვლიან ღერბის ხარჯის გადანახადად (სტ. 16), თითოეული პირი ანუ დაწესებულება, რომელიც ხმარობს ანუ აუქმებს ღერბის ნიშანს უნდა უპირველეს ყოვლისა დარწმუნდეს, რომ ეს ნიშანი ყალბი არაა და რომ მასზედ არაა არავითარი ნიშნები წინანდელის ხმარებისა (დარიგ. პარაგ. 21).

მწყემსი

• მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.

ვპოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. ესრეთ იყოს სიხარულ-ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.

მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენოთ თქვენ. მათ. 11—28.

№ 12 | 1883—1901 | 15—30 ივნისი.

წერილი წმიდა ათონიდამ.

კონსტანტინეპოლის პატრიარქი იოაკიმე III, რომელიც დათხოვნილი იყო თავის კათედრიდამ რამოდენიმე წლის განმავლობაში სხვა-და-სხვა საქმეთა და პატრიოტობის გამო, დღეს მეორედ იქმნა მიწოდებული კონსტანტინეპოლის უწმ. სინოდის და ყოველი ერის თხოვნით და, სულთანის ნებართვით. მისმა უწმიდესობამ მაისის 24-ს მიიღო მისალოცი ტელეგრამმა კონსტანტინეპოლიდგან. ეს ამბავი მთელმა ათონის ბერ-მონაზონებმა სიხარულით მიიღეს.

მაისის 27-ს მის უწმიდესობას თავის საკუთარს სახლში იახლა ჩვენი სავანის მმართველი მამა იონა და რამდენიმე მღვდელ-მონაზონნი მისალოცავად; როცა მივედით სამყოფსა მისსა, პატრიარქი ბრძანდებოდა გარეთ, საკუთარი მისი ხელით გაკეთებულს და მშვენივრად აღყვავებულ მტილსა შინა (ბაღში), ერთ მშვენიერ ხის ქვეშ და კითხულობდა ტელეგრამებს. მამა იონამ თაყვანი სცა მის უწმიდესობას. პატრიარქი აბრძანდა სიმდაბლით, კურთხევა უბოძა იონას და ჩვენც თითოეულად. ბრძანა დასაჯდომი სკამების მოტანა, რომლებზედაც ჩვენ გვიბრძანა დაჯდომა. მათ უწმიდესობას მიულოცა მ. იონამ მათი მეუფების კათედრაზედ კვალად აღსვლა და მრავალთა ჟამთა სუფევა. მაშინ ბრძანა პატრიარქმან: „პაპა იონავ! კათედრაზე აღსვლა კარგია, მაგრამ მრავალი განსაცდელით სავსეა ქვეყანის მმართვა; და აქ, ათონში ცხოვრება ფრიად კეთილ არს“. მ. იონამ მიუგო თავაზიანად: „უწმიდესო მეუფეო! დიდი გამოცდილი მენავეთ საჭეთ-მპყრობელი არა

უფრთხის დიდთა ღელვათა ზღვისათა; ხოლო ჩვენისთანა სუსტნი მიილტვიან ნავთსადგურსა მყუდროსა". მაშინ მათმა უწმიდესობამ გაიღიმა და ბრძანა პატივისცემა ჩვენი. შემდეგ გვიბრძანა: «როგორ ხართ ქართველნი მამანი და ძმანი?" მამა იონამ მოწიწებით და შევრდომით მადლობა მოახსენა და უთხრა: „თქვენი უწმიდესობის ლოცვა-კურთხევით მშვიდობით გახლავართ, მხოლოდ ერთია ჩვენი მწუხარება—ივერიის მონასტრის მამათა არა აქვსთ ჩვენთან განწყობილი სიყვარული და გვეუსამართლოებიან, რომელიც თქვენმა უწმიდესობამ დაწვრილებით უწყის, და არა უცნობელი ბრძანდებით ამ საქმისა". მაშინ ბრძანა მათმა უწმიდესობამ: „მრავალი მოგითმენიათ და კიდევ მოითმინეთ და, ღმერთი თქვენს საქმეს კარგად განაგებსო". ჩვენ კიდევ მადლობა მოვახსენეთ ნუკეშის ცემისათვის. მერმეთ პატრიარქის ბრძანებით მოგვართვეს ყავა და უცხოდ შემზადებული მურაბა. შემდეგ რამდენიმე წამისა ავდეგით და მუხლ-მოდრეკით მ. იონამ განუმეორა: «თქვენო უწმიდესობავ, ყოვლად მოწყალეო მეუფეო! იმედია არ დაგვივიწყებთ ქართველთა ძმათა". მაშინ აბრძანდა მათი უწმიდესობა და მოგვცა კურთხევა, და გვიბრძანა: ჩემს მაგიერად ლოცვა-კურთხევა გარდაეცით ყოველთა ძმათა ქართველთა და მ. თეოდორეს. და მასთანავე ბრძანა: «მე, მიყვარს ქართველთა ძმანი, ვინადგან თქვენ გიყვარსთ მყუდროება და ასკეტიური მოღვაწება; მოითმინეთ და კარგად წავა თქვენი საქმე". ამის შემდეგ წავედით ჩვენს სავანეში.

მაისის 28-ს სულთანიდგან ოსმალეთის პოლიციას მოუვიდა ათონში ბრძანება, მათი უწმიდესობის იოაკიმ პატრიარქის საკუთარი საყოფელიდამ დიდის პატივისცემით და სრულიად ათონის პორტის (სინოდის) თან ხლებულობით მოყვანა კარაიაში, რომელ არს სრულიად ათონის სასამართლო ადგილი, და იქ დავანება, ვიდრე კონსტანტინეპოლიდან საგანგებო გემის მოსვლამდე. 29 მაისს ნაშუადღევის ოთხ საათზე, მოვიდა მთელი ათონის პორტის (სინოდის) წევრები, ოსმალეთის „ჩინოვნიკები" და მრავალი წარჩინებულნი პირნი. მივიდნენ პატრიარქის საკუთარ სავანესთან და წამოუძღვენ დიდის პატივით და, მობრძანდა მათი უწმიდესობა ჩვენს —ივერიის მონასტერში; დიდის რეკითა და მიგებებით შეუძღვენ მონასტერში, სადაც ისურკა პატრიარქმა პარაკლისის გადახდა, წინაშე სასწაულთ-მომქმედის—ივერიის ყოვლად წმიდის ხატისა. შემდეგ პარაკლისის შესრულებისა, მისი უწმიდესობა დავარდა წინაშე ივერიის ყოვლად წმიდის ღვთის მშობლის ხატისა, ემთხვია ცრემლით და ხელთ-აღპყრობითა ლოცვა აღავლინა და სთხოვა ყოვლად წმიდა ღვთის მშობელს შუამდგომლობა წინაშე ძისა თვისისა, უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესსა. რათა წამის ყოფა მისი, მათდა სათნოდ აღასრულებინოს. გამობრძანდა რაჲ მონასტრიდგან, წაბრძანდა კარაიაშიდ ათონის სამსაჯულო ადგილზე, სადაცა იყო საკუთარი ბინადრობა მისი უწმიდესობისა, და პოლიცია მოწიწებით წესიერებას იცავდა. მაისის 30-ს მოვიდნენ ახლო-მახლო ათონის ეპარქიის ეპისკოპოსნი: ჩენაკალიისა, კვიზიკიისა, ტასოსი და ერისოსი, და მოიკითხეს შევრდომით და მოწიწებით მათი უწმიდესობა. უწინარეს ამათსა იყო მოსრული თესალონიკის მიტროპოლიტი. მაისის 31-ს ყოველნი ათონის მონასტერთ წინამძღოლნი და მოძღვარნი მოვიდნენ და თაყვანი სცეს და ლოცვა-კურთხევა მიიღეს მათი უწმიდესობისაგან. ივნისის 1-ს მოვიდა კონსტანტინეპოლიდამ საგანგებო გემი სულთანის ბრძანებით და რაოდენნიმე დიდნი „ჩინოვნიკნი" ოსმალეთისა—ამასთანავე კონსტანტინეპოლის უწმ. სინოდისაგან წარმოგზავნილნი ოთხი მიტროპოლიტი, სამი ეპისკოპოსი და ეგრეთვე ერის კაცნი—სინოდის წევრები, და სხვანი ორმოცამდე წარჩინებულნი პირნი. გემი გაჩერდა პირდაპირ ჩვენი ივერიის მონასტრის ლიმენაზე (ნავთსადგურზე) და გადმობრძანდნენ გემიდან მიტროპოლიტნი და სხვანი ყოველნი. და შებრძანდნენ ივერიის მონასტერში და თაყვანი სცეს სასწაულთ მოქმედსა ხატსა ყოვლად წმიდისა ივერიის ღვთისმშობლისას, და მაშინვე გამოვიდენ მუნითგან, და მიმართეს პორტისკენ, სადაცა პატრიარქი ბრძანდებოდა. მიტროპოლიტთა პორტა მოეგება დიდის პატივისცემით და შეიყვანეს ძველთა-ძველის ათონის საკრებულო ტაძარში, სადაცა მათი უწმიდესობა პატრიარხი იოაკიმე ბრძანდებოდა; და თაყვანი სცეს ხატსა სასწაულთ-მომქმედსა—ღვთის-მშობლისასა—«ღირს-არსად» სახელდებულსა. მაშინ უპირატესმა მიტროპოლიტმა მიართვა ეპისტოლე კოსტანტინე-

პოლის უწმიდესი სინოდისა და ყოვლისა ერისა მორწმუნისა პატრიარქს. და ოსმალეთის სკიპტრის მპყრობელის ნებართვით, მათი უწმიდესობა კვალადვე მიწოდებულ იქმნა პატრიარხად კონსტანტინეპოლის კათედრისა. პატრიარქმა გახსნა მოწერილი ეპისტოლე და სასმენელად ყოველთა წაიკითხა ეკკლესიაშიდ. მერმეთ წაბრძანდა პატრიარქი თავის ბინაზედ—თან ახლდენ მიტროპოლიტები, ეპისკოპოსები და სხვანი მრავალნი ერნი.

ივნისის 2-ს, დღესა შაბათსა განისვენეს ყოველთა. და შემდეგ ბრძანა პატრიარქმა მეორე დღეს კვირიაკესა წირვის აღსრულება კრებით ძველსა სობოროსა პორტისასა. მაინც ის დღე შეხვდა, რომელიც ყოველთა წმიდათა კვირიაკის მეორე კვირას არის დაწესებული საკუთრად ყოველთა წმიდათა ღმერთ-შემოსილთა და მოღვაწეთა საზოგადოდ მთელის ათონისათა ღამის თევით (აღრიპინა) დღესასწაულობა ეკკლესიის. მაშინ ღამის თევის სადღესასწაულოდ მოემზადენ. ჯერეთ მზის დასვლამდის კიდევ ერთი საათი იყო, რომ დაიწყეს ღამის თევის ლოცვა და განგრძელდა თორმეტ საათამდის ღამის თევა და შემდეგ წირვა ზედ მოაბეს. პატრიარქთან თანამწირველნი იყვნენ: ხუთნი მიტროპოლიტნი, შვიდნი ეპისკოპოსნი და სხვანი მრავალი სამღვდელონი და შვიდნი არხი-დიაკონნი. წირვა გაგრძელდა ოთხ საათ ნახევრამდინ. თითქმის ღამის თევა და წირვა გაგრძელდა თექვსმეტ საათ ნახევრამდე. პატრიარქს ეხურვ თავზედ მხოლოდ მიტრა (ვიზანტიის მეფის ნიკიფორესაგან შეწირული წმ. ათანასი ათონელის ლავრაში) ძვირფასი თვლებით საუცხოვოდ შემკობილი, მიტრას შუაზე არწივი უზის და ზევით ძვირფასი ბრილიანტებით შემკობილი ჯვარი. მიტროპოლიტნი და ეპისკოპოსნი, ნაცვლად მიტრისა, ქუდი-ბარტყულით იყვნენ გამოწყობილნი, როგორც არის საბერძნეთის ეკკლესიის ჩვეულება. აქაც იყვნენ აუარებელი ერნი სასულიერო და სახორციელო. გათავდა წირვა, გამობრძანდა პატრიარქი ეკკლესიიდამ, მიაწყდა ხალხი კურთხევის მისაღებად, თითქმის გაუჭირვეს გზაზე გავლა, გარნა პოლიციამ დიდი განკარგულება მოახდინა წესიერების დასაცველად. აქ იყო ოსმალთა სხვა-და-სხვა სახის დროშები აღმართული და წარწერა ფიცარზე ფრანგული ასოებით: «იოაკიმ III კვალად აღყვანილ იქმნა პატრიარქად კონსტანტინეპოლის კათედრაზედ; აგრეთვე პატრიარქისა და სულთანის სურათები იყო დროშებთან. გზაზე იყო მოფენილი დაფნის ფოთლები და სხვათა სუნნელ-მფშველ ყვავილთაგან. აგრეთვე ზემოდ იდგა მრავალი მართმადიდებელი ერი და ეკავათ კეთილ-სულნელოვანი ვარდის წყალნი, და ზევიდან აპკურებდნენ მათ უწმიდესობას და სხვათაცა კრებულთა: გალობითა, ქებითა, კეროვნებითა და დიდროანთა ზართა რეკითა მიიყვანეს პატრიარქი ბინაზედ და მუნ იქმნა ჩვეულებრივი პატივისცემა. ამის შემდეგ თავ-თავის განსაკუთრებულ ნომრებში წაბრძანდნენ და განისვენეს ღამის თევით ნაშრომთა—და საკუთარ განსასვენებელში პატრიარქმა. შემდეგ ორი საათის განსვენებისა, დამზადებულ იქმნა ტრაპეზი (სადილი) საუცხოვო, ვითარცა შვენოდა მის უწმიდესობას. ნასადილევს კვალად განისვენეს ყოველთა, ვიდრე მეცხრე ჟამამდე. წინათ მეცხრე საათისა იქმნა განკარგულება საჯდომთა ჯორებთა აღკაზმისა, რათა გაემგზავრნენ ჩვენის ივერიის მონასტრის ლიმენისა, სადაცა იყო გაჩერებული გემი და მუნცა იყო დიდი მომზადება. მეცხრე საათზე, თათრულის ანგარიშით, კარაიიდამ წამობრძანდა პატრიარქი და მობრძანდა ჩვენს ივერიის მონასტერში, სადაცა აუარებელი ურდო ხალხი—საერო და სამღვდელონი მიეგებენ. გზანი და ფოლორცნი დაფენილ იყო დაფნის ფოთლებითა და მფშველთა ყვავილებითა. და გარეშემო ადგნენ სიმრავლე ერთა, და ერთი მეორეს უსწრობდენ და შეაიწროებდენ, რათა ვინ უწინ მიიღოს მათი უწმიდესობის მარჯვენისაგან კურთხევა. მონასტრის გალავანში არ შებრძანებულა პატრიარქი, არამედ გარედ იყო მორთულ-მოკაზმული ყვავილებითა მომაღლო ფანჩატური, პატრიარქის და სულთანის სურათი და ოსმალეთის დროშანიც აღმართულნი, სადაცა განისვენა თუთხმეტ წამს. და წარმოსთქვა ლმობიერნი სიტყვანი და კურთხევა, და გიხაროდენისა დამტევებელი წმ. ათონისა ჩამობრძანდა ფანჩატურიდამ და გაეშურა გემისკენ, მაგრამ მეტად გაუჭირდა გზის გავლა, პოლიციის დახმარებით მიაღწია ნავთ-სადგურს. მადლობა ღმერთს, მ. იონა იქაც შეხვდა მათ უწმიდესობ-ს უკანასკნელ ჟამში და უბრძანა პატრიარხმა: „პაპა იონა! მშვიდობით, ჩემს მაგიერ ლოცვა-კურთხევა გარდაეცი

ქართველთა ძმათა, დაწყნარდით და ღმერთი თქვენ —ქართველების საქმეს კარგად წაიყვანსო". მამა იონამ სიმდაბლით თაყვანისცა მარჯვენაზე ამბორის ყოფით. მერმეთ მოართვეს საგანგებო პატარა ნავი, რომელსა შინა ჩაბრძანდა მათი უწმიდესობა და მოიქცა იმ ნავიდამ ჩვენსკენ; გამოგვემშვიდობა სიმდაბლით სამ გზის თავის დაკვრითა, და ჯვარის გამოსახვითა, ლოცვა-კურთხევა გადმოგვცა. მერე მიიყვანეს პატრიარხი გემზე, აბრძანდა მისი უწმიდესობა თავისი მიტროპოლიტებით და კოსტანტინეპოლის უწმიდესი სინოდის წევრებით. მეათე ჟამის დასასრულში დაიძრა გემი და წავიდა კოსტანტინეპოლისკენ.

ასე მოხდა პატრიარქის იოაკიმ III ს ისევ კოსტანტინეპოლის კათედრასა ზედა მიბრუნება.

ბერ-მონაზონი სიმონ ქართველი.

ჩვენის კორრესპონდენტისაგან გამოგზავნილ ცნობას საჭიროდ ვრაცხთ დაუმატოთ მოკლე ბიოგრაფია ახლად დანიშნული—კონსტანტინეპოლის პატრიარქის იოაკიმ მესამისა.

პატრიარქი იოაკიმე მესამე დაიბადა 18 იანვარს 1834 წელს კონსტანტინეპოლში. სახელად დაარქვეს ხრისტე.—პირველად სწავლა დაიწყო მან სატახტო ქალაქის სახალხო სკოლაში. აღიკვეცა თუ არა ბერად, ხელ-დასხმულ იქმნა დიაკვნად და განწესებულ ბერძენთა მართ-მადიდებელ წმ. გიორგის ეკკლესიაში—ვენაში, სადაც მშვენივრად შეისწავლა ნემეცური ენა. 12 ნოემბერს 1860 წ. იქმნა გადმოყვანილი კონსტანტინეპოლში, მეორე მთავარ-დიაკვნად. პატრიარქი იოაკიმე მეორის დროს. როცა მისმა პატივისმცემელმა პატრიარქმა იოაკიმე მეორემ უარი განაცხადა პატრიარქად დარჩენაზედ, მან თავი დაანება პატრიარქთან საპატიო თანამდებობას. 10 დეკემბერს 1864 წელსა ღირსმა იოაკიმემ მიიღო სამიტროპოლიტო კათედრა ქალაქს ღარნაში. ცხრა იანვარს 1874 წელსა გადაყვანილ იქმნა თესალონიკეში. 4 ოკტომბერს 1878 წელსა იგი აღყვანილ იქმნა მსოფლიო პატრიარქად. პატრიარქობის თანამდებობაზედ მან დიდი სარგებლობა მოუტანა ქრისტეს ეკკლესიას მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში. მან მშვენიერად იცის თურქული ენა, რუმინიისა და ნემეცური ენები. აქვს დიდი სწავლა-განათლება ღვთის-მეტყველებისა და ნიჭი დიპლომატური. სასტიკად უკრძალავდა სასულიერო წოდებას და ხალხს ბოროტ მოქმედებათა და ამისთვის მრავალ ცირკულიარებს და ეპისტოლებს ბეჭდავდა. 1880 წელში გამოსცა წეს-წყობილება ბოსნიისა და გერცოგოვინის სამრევლოების შესახებ. 1879 წ. დათანხმდა, რომ სერბიის სახელმწიფოშიდ სასულიერო წოდებას მიცემოდა უფლება თავიანთ საქმეების მართვა-გამგეობისა.

ყველაზედ უფრო შესანიშნავია მის მსახურებაში თავ-გამეტებითი თავის გამოდება და დაცვა ბერძენთა ხალხის იმ უფლებათა, რომელნიც მინიჭებული ჰქონდათ კონსტანტინეპოლის პირველ დამპყრობელის—მაგომეტ II-საგან და რომელიც დამტკიცებული იყო მისი მემკვიდრეებისაგან. სულთანმა აბდულ-გამიდმა 1883 წელში მოითხოვა, რომ ბერძნის მღვდელ-მთავრები და მთელი სამღვდელო და საეკკლესიო პირნი მიქცეულიყვნენ საერო წოდების სასამართლოებში და იქ უნდა მომხდარიყო ყოველივე მსჯავრი და განსამართლება მათზედ. ამასთან შეზღუდული იყო ყოველივე უფლებანი მსოფლიო პატრიარქისა. პატრიარქმა იოაკიმე მესამემ არ მიიღო ეს განკარგულება და მოითხოვა სულთანისაგან, რომ გაეუქმებია იგინი. სულთანმა არ შეცვალა თავისი განკარგულება. ამისათვის იოაკიმემ უარი განაცხადა პატრიარქობაზედ 30 მარტს 1884 წელში. უწმიდესმა სინოდმა, რომელიც თანაუგრძნობდა რა პატრიარქ იოაკიმეს, არ აირჩია სხვა პატრიარქი. პატრიარქი იოაკიმე გადადგომის შემდეგ წავიდა ათონში და დაბინავდა წმ. ათანასეს ლავრაში, ივერიის მონასტრის ახლოს. თუმცა იგი აქ დაყუდებულის ცხოვრებას ატარებდა, მაგრამ ყველა პატივს სცემდა; ყველა მართლ-მადიდებელ ბერძენთა თვალი მისკენ იყო, როცა პატრიარქის კათედრა დაიცლებოდა ხოლმე. ალექსანდრიის პატრიარქის—სოფრონის გარდაცვალების შემდეგ, 22 აგვისტოს 1899 წელს, ალექსანდრიის სამწყსო მიქცა იოაკიმესადმი თხოვნით, რომ მიეღო პატრიარქობა და დაეკავებია წმ. მოციქულის მარკოსის ადგილი, მაგრამ იგი არ დათანხმდა. დღეს, როგორც ყველამ იცის, იგი ისევ დაუბრუნდა წმ. იოანე ოქროპირის ტახტს, მიიღო რა მიწვევა მთელი კონსტანტინეპოლის ეკკლესიისა, რათა დაიკავოს მან ფრიად ჭნელი და მძიმე პასუხის საგებელი ადგილი მსოფლიო პატრიარქისა. მთელი კონსტანტინეპოლის საპატრიარქო აღტაცებით ეგებება მის პატრიარქად დანიშვნას და ჩვენც, საცოდავ ქართველებს, რომელთა მდგომარეობა ცოტათ თუ ბევრად ცოდნია მას, გვეკუთვნის სიხარული ამისთანა კეთილი კაცის პატრიარქად დანიშვნისა გამო.

დეკ. დ. დამბაშიძე.

ყოველი სული აქებდით უფალსა.

(ზაფხულის დიდა)

ვიშ! რა საამური დილაა! რა სასიამოვნო სანახაობაა! რა ყურთა სმენის დამტკბობი ხმები ისმის! ირგვლივ შემოზღუდული გორაკები, შუაში მწვანე ხავერდის მსგავსი მიფენილ-მოფენილი ბუჩქნარ-კორდები თვალს იტაცებენ. ათას გვარი ხეები, მათ თავებზე უცხო გვარად, ურიცხვ ფერადებათ აჭრელებული ყვავილთა თაიგულები და ბალახები სასიამოვნო სუნსა ჰფენენ არე-მარეს. ადამიანთა ფეხის ხმა მიდუმებულია, რადგან განთიადს ღამის სიწყვდიადე ჯერ კიდევ არ გაუფანტავს. ადრეა, ჯერ კიდევ ცისკრის დროც არ არის და ადამიანს, უფლისგან პირდაპირ გადმოცემული ლოცვა „მამაო ჩვენო“ არ წარმოუთქვამს სადიდებლად თვისის შემოქმედისა და თვისდამი შვიდი თხოვნის დასაკმაყოფილებლად. ირგვლივ გორაკები, თვალ-უწვდენელ კედლებს წარმოადგენენ და ქვეყანა წმიდა სადიდებისმეტყველო ტაძრად შექმნილა; ზეცა მაღლიდგან დიდებულ გუმბათად წამომდგარა; ურიცხვნი ვარსკვლავთა კრება წმიდა ლამპრებად ანათებენ და ეს დიდებული ტაძარი ცისკრის სალოცავად არის მოწყობილი... აქ არა სჩანს არც შემოსილი მღვდელი, არც მთავარ-დიაკონი და არც ჩვეულებრივი მგალობელთა გუნდი. აქ შეყრილა მთელი ქვეყნის მფრინველთა გუნდი, დაუსწრია ადამიანისთვის და განთიადისას ცისკარს ლოცულობს! მათი მწყობრი, შეხმატკბილებული გალობა ადამიანის ყურს ენით გამოუთქმელ სიამოვნებით ატკბობს! თუმცა ჯერ კიდევ მშიერი კუჭი აქვსთ ამ განთიადისას, მაგრამ საჭმლის საძებრად არ მიივლტიან, არ ეჩქარებათ; ლოცვად სდგანან და შემოქმედს უგალობენ ათას-გვარ ხმებზე დაწყობილს სძილის-პირებს! ამჩნევ, რომ მათი ლოცვა წმიდაა, უმანკო და გულში სიამოვნება გიღვივის; შენატრი მათს სიწმიდეს, მათს უმანკოებას და გული გითქვამს, რომ შენც ასე წმიდა იყო წინაშე შემოქმედისა; მაგრამ ამაოდ! ადამიანს ძლივს-ძლიობით რვა ხმაზე აქვს დაწყობილი ღვთის სადიდებელი გალობა; მფრინველთა კი ათასს ხმებზე დაუწყვიათ. ადამიანთა გული ათას გვარ ბიწით აღვსილა და ლოცვის დროსაც ვერ ახერხებს, რომ წინაშე შემოქმედისა უმწიკვლო გულით წარსდგეს და ისე ილოცოს, ვერ იშორებს გულიდგან სიმწიკვლეს! მფრინველთა გულნი კი წმიდათა წმიდაა, უცოდველი! ადამიანი დაწოლის დროს ჰფიქრობს: დილას რა გვარად მოაწყოს კუჭის საზრდოსთვის მუშაობა და ასში ერთი თუ მოიგონებს, რომ „მამაო ჩვენო“ მაინც არის ილოცოს! მფრინველნი კი თითქოს ერთი მეორეს მოლაპარაკებოდეს: დილას ერთად მოვიყაროთ თავი და ერთად ვილოცოთო. ნამდვილ ცისკრის დროს, ყველა ერთად შედგომიან ლოცვას და შემოქმედს უგალობენ ათასს-გვარს ხმებზე, ტკბილად დაწყობილს სადიდებელს „პარაკლისს“! აქ გაგონდება: სასულიერო მგოსანი დიდი წინასწარმეტყველი დავით უსათუოდ ამ სანახაობით გატაცებული იტყოდა: „ყოველი სული აქებდით უფალსა!“ კურთხეულ არს, უფალო, შენი დიდებული სახელი! ყოველს შენს ქმნილებაში ცხადათ სჩანს შენი უცვალებლობა, შენი სასწაული, შენი უკვდავ-ქმნილი განაჩენი! ყოველი შენი ქმნილება უცვლელად ასრულებს შენს განჩინებას გარდა შენგან ხატად და მსგავსად შექმნილი არსებისა. „ყოველი სული აქებდით უფალსო“—ამბობს წინასწარმეტყველი და აქებს კიდევაც ყოველი სული. ჩვენ კი, ადამიანები კრიჭაში ჩავდგომივართ ზეციურ მცნებას და თითოეული მცნების დასარღვევად, საკუთარი ჩვენგან შედგენილი ათასი უკულმართი მცნება დაგვიმარხავს სულსა და გულში: შეგვისისლხორცებია: შური, მტრობა, ერთმანეთის სიძულვილი, ღალატი, ვერცხლის მოყვარება, დიდების მოყვარება, უსამართლობა, ტაცება, პირში ფერება, პირს უკან ზრახი, გაუმაძღრობა, სხვისი დაცინვა, თავის-თავის არ დაკვირვება, თავის თვალში „დვირეს“ დაუნახაობა, სხვის თვალში ბეწვის ძებნა, კეთილის არა ჰქმნა, სიცუდის მსწრაფლად მითვისება და სხ. და სხ...

„ყოველი სული აქებდით უფალსა“ და აი ამ მაქებელთა შორის კი, ჩვენ ვითომც და პირველი ადგილი გვიჭირავს, როგორც უფლის ხატად შექმნილს პირმეტყველს ცხოვარს! შეგვინდევ, უფალო, ჯიუტობა და დარღვევა შენის მცნებისა!

კაცი სიკვდიდმდე ვერა გრძნობს
არარაობას თვისსასა,
სიკვდილის დროსაც არ იტყვის:
რად ვითვისებდი სხვისასა!

—

მოკვდავ ხორცისთვის ნაძარცვი
სიმდიდრე, ნაწვავ-ნადაგი,
მოკვდება, აქვე დასტოვებს
სული დარჩება ღატაკი.

—

არ ახსოვს, ამა სოფლისა
წარმავალია ყოველი.
უკვდავი მხოლოდ სულია
ნათლით მოსილი ცხოველი.

რ—ს—ლი.

სოფ. მუხურა
29 მაისი 1901 წ.

კანონი და სიმართლე.

საზოგადოების სხვა და სხვანაირი უფლებრივი დამოკიდებულება.

კაცი ღვთისაგან დადგენილ არს ორი სამყაროის—ხილულისა და უხილავის, არსებითისა და სულიერის საზღვარზედ; ცხოველურ სხეულში კაცი ატარებს ანგელოსისებურ სულს. თვით უმაღლესი და კეთილშობილური მისი მისწრაფებანი მხოლოდ მაშინ ფასდებიან, როდესაც ეგინი განხორციელდებიან საქმით. ეს მისწრაფებანი მიუხედავად მათი ღირსებისა, ხდებიან სასაცილონი, როდესაც ეგინი სისრულეში არ მოდიან. ამიტომ გარეგან მხარეს ადამიანის მოქმედებისას ყოველთვის ექცეოდა განსაკუთრებითი ყურადღება: კაცს აფასებენ ხოლმე მისი საქმეების მიხედვით. ამიტომ ადამიანის ცხოვრება ყოველთვის ემორჩილებოდა და დღესაც ემორჩილება გარეგან განსაზღვრულ კანონებს. საზოგადოებრივი განვითარების ყოველ საფეხურზედ როგორც ველური კაცის ოჯახში, ისე მაღალ-კულტურულ სახელმწიფოებში თქვენ ხედავთ კანონების კრებულს, დაწერილებს ან დაუწერელს, რომელიც საზოგადოების ყოველი წევრისთვის სავალდებულოა. ეს ვალდებულობა, როგორც შემზღუდველი ყოველი პიროვნების კერძო სურვილებისა, იწვევდა წინააღმდეგობას ან რაიმე ცუდი საქციელის ჩადენით, კანონის დებულებათა დარღვევით, ან არა და მოსაზრებული, სისტემატიური უარ-ყოფით და დარღვევით იმ საფუძველისა, რომელზედაც მტკიცედ სდგას ყოველი საზოგადოება, ან არა და უფლებრივი წეს-წყობილების თეორეტიული უარ-ყოფით. ზოგიერთ უმანიურ მოსაზრებათა გამო, როგორიც არის მაგალითად მოძმეთა კეთილ-დღეობაზე ზრუნვა, რომ იგი არ შეავიწროვო და არ შეაწუხო. ხშირად ასეთი წინააღმდეგობანი ისეთი გულწრფელობით არიან ხოლმე გამოწვეულნი, რომ უნებლიედ იბადება კითხვა: აქვს თუ არა უფლება საზოგადოებას, რომ რომელიმე თავისი წევრი ასე შებოჭოს კანონებით? ასეთი კითხვა იბადება იმის გამო, რომ თანამედროვე მოქალაქობრივი ურთიერთობა იმდენად რთულია, რომ იგი არამც თუ აიძულებს კაცს დამორჩილდეს ამ შეზღუდვას, არამედ იძულებულ ჰყოფს შეზღუდოს სხვაებიც—ხან სალდათათ ყოფნის დროს, ან როგორც „ჩინოვნიკმა", ან როგორც მსაჯულმა. ამნაირი კითხვის გარდაწყვეტა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, თუ ყოველის მხრით განვიხილავთ საზოგადოებას და ამ საზოგადოებაში თვითოეული კერძო წევრის მნიშვნელობას.

ოჯახის და საზოგადოების საჭიროება ადამიანის ცხოვრებისათვის.

თითონ ადამიანის გაჩენისათვის საჭიროა „საზოგადოება" ქმრისა და ცოლის, რომელსაც ეწოდება ოჯახი. ადამიანი ისეთი სუსტი იბადება ქვეყანაზედ, რომ ის უსათუოდ დაიღუპება, თუ მას მოაკლდა ოჯახის მოვლა და მფარველობა. ახლად დაბადებულის გონება დარჩება განუვითარებელი, რომ მახლობელი წრე არ ანვითარებდეს მას თვისი აზრებით, რომლებსაც ისინი ბავშვის ლუღლუღს შეუწყობენ ხოლმე. წარმოიდგინეთ ადამიანი, დღიდგან მისი დაბადებისა, მოკლებული გონიერ არსებათა წრეს და წინა თაობის გამოცდილებას. მას მთელი თავისი ცხოვრება უნდა მოენ-

დომებია, რომ გამოეგონა ცეცხლის ხმარება, შვილდ-ისრის მოწყობა ან თიხის ჭურჭლის კეთება. ასეთ გაუწვრთნელს ველურიც კი დიდ ბუნებისმეტყველად და ფილოსოფოსად ეჩვენებოდა. კაცურ ლაპარაკსაც კი ვერ ისწავლიდა, რადგან ვერავის გაუზიარებდა თავის აზრებს. ვერასოდეს იგი ვერ გაიგებდა ზნეობრივი ცხოვრების არსებობას, რომელიც იბადება გონიერ—თავისუფალ არსებათა ერთობისაგან, თუ პირველ დღიდგანვე არ უგრძვნია სიტკბოება დედის განუსაზღვრელი სიყვარულისა, მოკლებული ყოფილა ჭეშმარიტს ზრუნვას მის გარშემო მყოფთაგან. ასე განუვითარებლად რჩებიან მხედველობის ორგანოები ქვემძრომ პირუტყვთა. კაცი თითქმის თვისი არსებობის უმეტეს დროს საჭიროებს ოჯახის მოვლას, სანამ თითონ არ ისწავლის ცხოვრების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას.

თვითონ ოჯახის არსებობაც შეუძლებელი იქნებოდა, თუ მოზდილი წევრები არ არჩენდნენ და არ იცავდნენ პატარეებს და სუსტებს; თუ ესენიც თავის მხრივ არ დაემორჩილებოდენ დიდებს, რომელნიც იცავენ პატარეებს ფიზიკური ხიფათისაგან, როგორც მაგალითად: გაცივებისა, დაწვისა ან მოწამვლისაგან. ოჯახის მთელი ცხოვრება იმაზეა მიქცეული, რომ უფროსების ხელმძღვანელობით და მხედველობით იზრდებოდნენ პატარაები. აი სად არის სათავე ყოველგვარი უფლებისა, რომელიც ძალადობრივი ზომებით იცავს კაცის ცხოვრებას და საკუთრებას. ზრდასთან ერთად ადამიანის ცხოვრება რთულდება. იბადება და რთულდება მრავალი საჭირ-ბოროტო კითხვები, რომელთაც იწვევს ხილული ქვეყნის სხვა-დასხვა მოვლენათა თვისების, მიზეზების და მდგომარეობის შეტყობა და რომელ კითხვათა გადაწყვეტას კაცს არ შეუძლია მიწვდეს „საკუთარი მოსაზრებით“. მხოლოდ წინა თაობის და მრავალი პირის გამოცდილება აძლევს აღმოცენების საშუალებას მეცნიერებას, ხელოვნებას და მრეწველობას. მხოლოდ რამოდენიმე ოჯახის კავშირი ჰქმნის დიდ ძალას გარეშე მტრისგან დასაცავად. ოჯახი დიდი ზრდის შემდეგ წარმოადგენს ტომს, ტომი კი რთული ორგანიზაციის შემდეგ წარმოადგენს სახელმწიფოს. ოჯახის უფროსებიდგან და პატრიარქებიდგან უფლება გადადის კერძო პირების ხელში: იმ კერძო პირების ხელში, რომელთაც ან ირჩევენ, ან დარომლებიც ძალით მოიპოვებენ ასეთ უფლებას. მაგრამ მიზანი იგივე რჩება: ყოველი პირის ცხოვრების და ქონების დაცვა და ზნეობრივი განვითარებისათვის საშუალების მიცემა. მოციქული გვიბრძანებს ვილოცოთ „მეფეებისა და ყოველთა უფროსთათვის“, რომლებიც იცავენ ჩვენ პიროვნულ და ქონებრივ წესიერებას, «რათა მშვიდობით და მყუდროებით ვსცხონდებოდეთ ყოველითა ღმრთის მსახურებითა და სიწმიდითა (ა ტიმ. 2, 2). და აი ამა მხრითაც სახელმწიფო არის საღმრთო დაწესებულება. კეთილ-დღეობის დასამყარებლად ღმერთმა წარღვნის შემდეგ აღუთქვა ნოეს: ვინც კაცის სისხლს დაღვრის, იმავე ადგილას მისი დაიქცევა, რადგანაც იგი არის შექმნილი მღვთის ხატად (შექმნა IX, 6).

რასაკვირველია, რომ ვინც ჩვენ გვიცავს, იმას უჯერით და მის სასარგებლოდ ვსწირავთ ზოგიერთ ჩვენ სურვილებს. თუ ჭკუა საზოგადოდ იმდენია, რამდენიც თავი, მაშინ, რასაკვირველია, ჭკუაზედ უფრო ბევრი სურვილი იქმნება. ეს სურვილები მთელს მილიონს მოქალაქეთ სულ სხვადა-სხვა ნაირი აქვსთ. ისტორიაში მოხსენებულნი არიან ისეთი ადამიანები, რომელნიც სიამოვნებდენ დიდი ქალაქის დაწვით ან სასიამოვნო სანახავად მიაჩნდათ, როცა მხეცები გლეჯდენ ადამიანთა კარვებში. ისეთი პირნიც იყვნენ, რომელთაც სურდათ თვისი მოყვასნი გაეხადათ თავის სიამოვნების და თვით-ნებობის საგნად, მხოლოდ მონებით კი ესარგებლნათ, როგორც უენო პირუტყვებით. საკმარისია მკირეოდენობა ასეთ გრძნეულ გვამთა, რომ დანარჩენი საზოგადოების უმეტესობის ცხოვრება აუტანელი გახლდეს და ყოველი საზოგადოება დაიშალოს. და აი, სახელმწიფო ლაგმავს თავის წევრებს: რომ თვითეულმა შეიკავოს თავი ასეთი სურვილებისგან, რამდენადაც ეს სურვილები ავნებენ სხვის პიროვნებას, სამაგიეროდ სხვისგანაც ისარგებლოს—რომ სხვაც არ შეეხოს მის ინტერესს. აქ თავისუფლების შეზღუდვა კი არ იქონიება სახეში, არამედ უზრუნველ-ყოფა ყველა მოქალაქეთა თავისუფლებისა, რის გამოც დაფარულ იქნება საზოგადოების ფეხ-ვი არსებობაც.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კანონების ზნეობრივი საფუძველი.

კანონი—თვისი არსებობის დაგვარად შეიცავს თავისუფლებას. კანონი ეხება იმათ, რომელთაც შეუძლიათ როგორც მისი აღსრულება ისე დარღვევაც. „მართალსა სჯულ არ-უძს, არამედ უსჯულოთა და ურჩთა და უმსახურებელთა და ცოდვილთა“ (1. ტიმ. I, 9). ისეთებისთვის, რომელთაც არ შეუძლიათ თავისუფლების მოხმარება, ავათმყოფობისა, ან პატარაობისა გამო, კანონი კი არ არის დადგენილი, არამედ მზრუნველობა. ამაშია მთავარი განსხვავება კაცობრიული კანონებისა ბუნებრივიდგან, რომლებიც წარმოდგებიან საჭიროებისაგან. ბუნებრივ კანონს ყოველთვის აქვს განსაზღვრული წრე, რომელშიდაც ის მოქმედებს, კაცობრიული კანონი კი განსაზღვრავს მარტო იმას, რაც შემდეგში უნდა იქმნეს შესრულებული. კანონი მარტო გარეგნად კი არ ეხება ზნეობას, არამედ თვისი შინაარსითაც. თვითონ კანონი ექვემდებარება სიმართლის მხრივ შეფასებას, შეთანხმება კანონისა სიმართლესთან იწოდება სამართლიანობად. წაართვით იმას ზნეობრივი საფუძველი, და დაუტევეთ მხოლოდ ვალდებულება ყველასათვის და უფლებას ნუ განარჩევთ კერძო ნახტომებისგან, მაშინ კანონი გადიქცევა უკანონობად. უფლებრივი თანასწორობა—გახლავსთ ზნეობრივი, იმას გარეთ იგი კარგავს თავის მნიშვნელობას. მართალი ის კი არ არის, ვინც ყველას აგინებს, არამედ ის, ვინც ყველასაგან შესაფერის მოქმედებას თხოულობს; ის კი არა, ვინც ყველას უარს ეუბნება ვალის გადახდაზედ, არამედ ის, ვინც ყველას თანასწორად აძლევს ვალს. ეგვიპტის ფარაონის უქაზი—ბავშების გაჟლეტის შესახებ იმიტომ არ გახდა იმაზედ სამართლიანი ვინაიდგან ყველა ებრაელებისათვის თანასწორად სავალდებულო იყო და არა ზოგიერთებისთვინ მარტო. სამართლიანია მხოლოდ ერთობა და შესაფერისი შეზღუდვაა; მხოლოდ რა არის რიგიანი და რა არა—ამას გაარჩევს სვინიდისი.

(დასასრული იქნება)

«მწყემსის» კორრესპონდენცია.

(რაჭის მაზრიდან)

მაისის თვის დამლევს, ნაშუადღევის მეოთხე საათზე, საშინელი სეტყვა მოვიდა ჩრდილოეთის მხრით. სეტყვა კაი ბერძნული თხილის კაკლის ოდენა იყო; სეტყვამ იმ ზომამდე გააფუჭა მოსავალი: პური, სიმინდი და ვენახები ღვიარაში, ბოსტანაში და ჩორჯოში, რომ სოფელ ბოსტანას გლეხებმა დახნეს ის ადგილები, სადაც შემოსული პური იყო და საადრო სიმინდი დათესეს. ხალხის კვნესას და ოხვრას საზღვარი არა აქვს. უსწავლელმა ხალხმა ეს უბედურება დააბრალა აბრეშუმის ჭიას, რომელიც ბოსტანაში ორ-სამ გლეხს ჰყავდა. ხალხი აუხირდა აბრეშუმის ჭიის პატრონებს და უშველი სიტყვებით სწყევლიდა მათ. თუმცა აქაური შტატ-გარეთი მოხუცი მღვდელი ა. შ. უმტკიცებდა ხალხს, რომ ეს უბედურება ჩვენი ცოდვების მიზეზია და არა აბრეშუმის ჭიისო, მაგრამ გაბრაზებულმა ხალხმა არაფერი გაიგონა. აბრეშუმის ჭია ვისაც ჰყავდა, მოსპეს, რადგან ხალხის წყევის შეეშინდათ. მაგრამ წარმოიდგინეთ, რომ ხალხს ვერ უშველა აბრეშუმის ჭიის მოსპობამ. ამ თვის 14, დილით ადრე პირველზე უარესი სეტყვა მოვიდა. რაც პირველ სეტყვას გადარჩა, ის ამ მეორედ მოსულმა სეტყვამ გაანადგურა, და გაანადგურა არა თუ მარტო ბოსტანაში, ღვიარაში და ჩორჯოში, არამედ სადმელში და მის ზემოთ სოფლებში და საწულიკიძეოში—რიონ გადმა. რომელ სახლსაც ფანჯრები დასავლეთის მხრით ჰქონდა, სულ დალეწა. კოხის ანუ სეტყვის გროვა ორ-სამ დღეს ეყარა მიწაზედ გაუმდნარი; ამ სეტყვის წყალობით სრულიად მოესპოთ საზრდო სოფ. ღვიარას და ბოსტანას მცხოვრებთ. მთავრობამ განკარგულება მოახდინა, დაზარალებული სოფლები ასწერეს და შეიძლება რამე ნუგეში მოუვიდესთ. მაგრამ პირუტყვი რითი გამოკვებონ ამ ზამთარში, ეს კი აღარ იციან საწყლებმა.

მ. ა. შ—ძე.

საფუ-
ისე მაღალ-

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

„მოსკოვ. ვედომ.“ ეხლა გერმანელთ ეცნენ. გაზეთი სწუხს და სჩივის იმის გამო, რომ რუსეთის დასავლეთ საზღვარზე გერმანელები სცხოვრობენო. კატკოვისეული გაზეთი აფრთხილებს მთავრობას და ამბობს, რომ საშიშია სახელმწიფოსთვის, რომ მის საზღვარზე არა რუსები სცხოვრებენო. ხოლო რადგანაც თითქმის ყველა განაპირა ადგილებში არა რუსები სჭარბობენ, „მოსკოვ. ვედომ.“-მა უნდა მოითხოვოს ყველა არა რუსთა გადასახლება თავიანთ მიწა-წყლიდან. ასე გამოდის ლოგიკით!

„დასავლეთის საზღვარზეო, სწერს გაზეთი, გერმანელი მეტი სცხოვრობს, ვიდრე რუსეთი. უმთავრესად ეს ასეა პოლონეთში და ბალტიის მხარეში. პოლონეთის ათ გუბერნიაში ათას რუსზე 1040 გერმანელი მოდის; ხოლო ბალტიის მხარეს ათას რუსზე 2000 გერმანელი მოდის“.

მერე, რა არის გასაკვირველი, რომ ბალტიის მხარეში, გერმანელთა ძველის დროის სამფლობელოში, გერმანელთა რიცხვი მეტია?! არაფერი, მაგრამ იჭვიან გაზეთს ყოველგან მტერი ეჩვენება და მოუსვენრად არის.

„ჩვენ არა გაგვიკვირდებაო, ამბობს ამის გამო გაზეთი «ნოვოსტი», რომ «მოსკ. ვედომ.“ მალე მიაქცევენ მთავრობის ყურადღებას იმაზე, რომ ფინლიანდიაში ფინნები სცხოვრობენ, პოლონეთში პოლონელები, კავკასიაში ქართველები, პოლტავაში მალოროსსები და სხვა. სჩანს, მოსკოვის გაზეთს ჰსურს, რომ არა რუსი აღარ ცხოვრობდეს რუსეთის იმპერიაში, არამედ გადასახლებულ იყოს სადმე ცის სივრცეში».

* *
*

როგორც «Times»-ის ლონდონელი კორრესპონდენტი იუწყება, სახელმწიფოთა მიერ დანიშნული თანხა სამხედრო საზღაურისა ნამდვილს ჯამს თურმე არ წარმოადგენს იმისას, რაც ჩინეთმა სახელმწიფოთა სასარგებლოდ უნდა გაიღოს, რადგანაც სახელმწიფოთ აზრად თურმე არა აქვთ აქედგან უკვე წაღებული და მითვისებული ჩინეთის სიმდიდრე გამორიცხონ. ასე, მაგალითად, გერმანელებმა რომ ფიზიკური ობსერვატორიის მოწყობილებანი წაიღეს, ეს არად ჩაუთვალეს და არ უანგარიშეს, აგრეთვე რუსებმა რომ სიმდიდრე და ბიბლიოთეკა წაიღეს, იმას არ უთვლიან ჩინელებსა; საფრანგეთიც, მაგალითად, 3.720,000 გირვანქა სტერლინგსა თხოულობს კათოლიკეთა დანგრეულ მისსიების საზღაურადა, მაგრამ მისსიონერთაგან უმეტესობამ უკვე მიიღო საზღაური, რადგანაც შეშინებულნი შეძლებულნი ჩინელნი და მოხელენი მაშინვე იხდიდნენ თურმე ზარალის საზღაურს, ოღონდ სიაში ნუ ჩაგვწერთ და მოკავშირე სახელმწიფოთა ჯარებს ჩვენს სოფლებსა და სახლებზედ ნუ მიუთითებთო. ეჭვი არ არის, მისსიონერების ასეთი საქციელი ჩინელებს არაფრად მოსწონთ და მათდამი სიძულვილს მხოლოდ აორკეცებს, რაიცა მათი ხსოვნიდგან დიდხანს არ აღმოიფხვრებაო. პროტესტანტთა მისსიების ზოგიერთმა წარმომადგენლებმაც მოისურვეს ასრე მოქცეულიყვნენ და ჩინელებისათვის მეტი დაეცინცლათ, მაგრამ საზოგადოების აზრისა შეეშინდათ და განზრახვა აქვთ, რაც-კი ამ გზით ჩუმად წაუღიათ, ყოველივე გამოაქვეყნონ და საზღაურის საზოგადო თანხიდგან გამორიცხონო. კარგია, ამათ მაინც უსინიდისნიათ!

* *
*

„Ostasiat Lloyd“-ში სათაურით: „დასასრულს ვეღირსეთ თუ არა?“ წერილია დაბეჭდილი, რომელშიაც ნათქვამია: „ამ ორმოცის წლის განმავლობაში ევროპასთან დამოკიდებულებიდგან ჩინეთმა ერთობ ბევრი ისარგებლა და ბევრი რამ ისწავლა, მაგრამ თითონ ევროპიელებმა-კი იოტის ტოლათაც კი ვერა ისარგებლეს რა და ვერა ისწავლეს რაო. ჩინელები დაპირებით ბევრსა ჰპირდებოდნენ ევროპიელებსა, მაგრამ ასრულებით კი არაფერს უსრულებდნენ და იმითი ხელმძღვანელობდნენ ამ შემთხვევაში, რომ ყველა სახელმწიფოს თავისი დაფარული აზრი და წადილი აქვს და შეუძლებელია ამის გამო ერთმანერთთან შეთანხმებითა და მხნედ დაიცვან თავიანთი ინტერესებიო. ამიტომაც ძალიან ადვილია ერთი მეორეს მივუსიოთ, გადავემტეროთ, მათი საერთო მოქმედება მთლად დავცაროთ და არარაობათ ვაქციოთო. სამწუხაროდ, უნდა შევნიშნოთ, რომ ჩინელები ამ მხრივ მართლები არიან და იგივე დამტკიცდა ამ ბოლოს დროის ამბებით, რამაც ჩინელებს რწმენა და იმედი ერთი ორად გაუმტკიცა. ჩინელები, ეჭვი არ არის, ჩუმ-ჩუმად იცინიან, როდესაც ჩვენს შორის განხეთქილებასა ჰხედავენ და მხოლოდ მოხერხებულს დროს უცდიან, რომ ჯავრი როგორმე იყარონო, სწერს გაზეთი».

ახალი ამბები და შენიშვნები.

საკვირველია ჩვენი თავად-აზნაურების საქციელი. მთელს რუსეთს პატიჟობენ სეკდემბრისთვის და ჯერეთ კიდევ გარდაწყვეტილი არა აქვსთ რა. „კვირას, 24 ივნისს, როგორც „ივერია“ გვატყობინებს, განსაკუთრებულ კომისიას, ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელის ი. ვ. საგინაშვილის თავმჯდომარეობით, სხდომა ჰქონებია საქართველოს რუსეთთან შეერთების ასის წლის შესრულებისა გამო დღესასწაულის მოწყობის შესახებ მოსალაპარაკებლად. კრებამ, რომელსაც დაესწრენ აგრეთვე ქუთაისის თავად-აზნაურთა მიერ არჩეული კომისიის წევრნი, დაადგინა, დანიშნოს ხელმეორედ კვირას, პირველ ივლისს, ტფილისის და ქუთაისის საიუბილეო კომისიების შეერთებული სხდომა დღესასწაულის მოწყობის საქმის საბოლოოდ გადასაწყვეტად.

*** მომავალ გამოფენაზედ გასართობების მოწყობის საქმე ორის თვის განმავლობაში დაახლოვებით გამოანგარიშებულია: საზანდარი—800 მან., დუდუკი—400 მან., მესტვირე—50 მანეთი, მომღერალთა გუნდი და ცეკვა—1,500 მან., რუმინელთა და იტალიელთა ორკესტრი—1000 მან., სიმებიანი ორკესტრი—3000 მან., რუსთა გუნდი—2,000 მან., შანსონეტები—1000 მან. ნეტავ ეს ხარჯი შემოვა?

*** მომავალ სამოსწავლო წლიდგან ქუთაისის რეალურ სასწავლებელში გახსნილი იქმნება ზოგიერთის კლასის პარალელური განყოფილებანი.

*** რამდენი ფული იხარჯება საზედაშე ღვინის სასყიდლად რუსეთის იმპერიაში? „საეკკლესიო მოამბეში» არის დაწვრილებითი ანგარიში იმის შესახებ, თუ რამდენი ფული იხარჯება საზედაშე ღვინის სასყიდლად რუსეთის იმპერიაში—ერთი წლის განმავლობაში. საზედაშე ღვინის ხარჯი უდრის მილიონ ნახევარ მანეთს.

როგორც უწმიდესი სინოდის უქვეშევრდომილეს ანგარიშებიდან სჩანს, 1897 წელში მთელს იმპერიაში ყოფილა 723 საკრებულო ტაძარი, 2182 ათასი მონასტრის ეკკლესია, 1825 ათასი სასახლის, 4608 ეკკლესია ზედ-მაწერილი, 4162 ათასი სასაფლაოსი და 256 ერთ-მორწმუნეთა და სრულიად 48,161 ათასი. თითეული ბოთლი ღვინო უანგარიშნიათ 90 კ. და ამ ანგარიშით გამოდის, რომ მილიონ ნახევარი მანეთის ღვინო დახარჯულა ამ წელში.

*** თბილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორას წარსულ წელში ჰქონია შემოსავალი 417,052 ათასი მანეთი, ხოლო ხარჯი 166,945 მანეთი. აქედამ გამოდის, რომ წმინდა მოგება დარჩენილა 250,107 ათასი მანეთი. რასაკვირველია დიდი სარგებლობა დარჩება, თუ იმისთანა ფოშტის კანტორები იქონია სხვა და-სხვა ადგილებში, როგორიც არის ყვირილის ფოშტის კანტორა. ყვირილაში ფოშტა-ტელეგრაფის კანტორა გახსნეს ისეთ სახლში, სადაც ხალხის დასადგომი ზალა არის სიგრძით ორი არშინი და სამი ჩარექი, სიგანით ორი არშინი!.. ამ პატარა ოთახში იღრჩობა ხალხიც და მოსამსახურენიც და გამკითხავი არავინ არის...

*** „ივერიაში“ ვკითხულობთ: საქართველოს საეკკლესიო მუზეუმს მოუვიდა ამ დღეებში ჩვენის მეისტორიეს თ. ჟორდანიასაგან ასზედ მეტი ხელნაწერი, რომელთა შორის ერთი პოლიმსესტია (ძველი ნაწერი ტყავი გადარეცხილი და ახლად დაწერილი).

*** უწმ. სინოდის განკარგულებით, საქართველოს საეპარქიო სასწავლებელთა საბჭოს გაეგზავნა 3000 მანეთის ღირებულობის წიგნი საეკკლესიო სკოლებისათვის დასარიგებლად; ამას გარდა, საბჭოს ფულად მიეცა 3000 მან. სასწავლო საგნებისა და ნივთების შესაძენად იმავე სკოლებისათვის.

*** ამას წინეთ ჩვენ ახალ-ამბებში შეცდომით გვქონდა დაწერილი: „ბ. თოფურიას საავადმყოფოში ბოროტ-გამზრახველებმა «კასა» გააღეს და ფულები წაიღეს, რომელი ვასაღებიც ბ. კასირმ—ძეს მოპარეს ჯიბიდან“. როგორც ეხლა გამოირკვა, საქმე სულ სხვანაირად ყოფილა: ამ სამი წლის წინეთ ხსენებული კასა შესაკეთებლად ყოფილა ფ. ვ—ძის ქარხანაში, სადაც ერთ თავ ოსტატს გაუკეთებია გასაღები. და აი, იმ დროს, როცა ბ. თოფურია საზღვარ-გარეთ წავიდა და კასაშიც ფულები კარგა ბლომად ეგულვებოდათ, გაბრიყვებულა ერთი იქვე მოსამსახურეთაგანი და ჩაუდენია ქურდობა, რაც უკვე იციან ჩვენმა მკითხველებმა.

სახელმძღვანელო, საყურადღებო, საჭირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება.

საეჭვო კითხვების განმარტება.

კით. როგორ უნდა იწერებოდეს საეკკლესიო საბუთებში კაცი, განსაკუთრებით გლეხთაგანი, რომელსაც შეუსრულებია სალდათის სამსახურის ვადა და შინა სცხოვრობს? ასეთი პირი გლეხად უნდა იწერებოდეს, თუ სათადარიგო ჯარის კაცად, რადგან მან, თუმცა გაათავა სალდათად მსახურების დრო, მაგრამ ორმოც-დახუთ წლამდე მაინც გაწვეულ იქმნება ომიანობის დროს?

მიგ. სიტყვა სალდათი წოდება არ არის. სახელმწიფო ბეგარაში სამსახურის დროს ყოველი კაცი იწოდება „მდაბალ მოსამსახურედ“ და არა „გლეხად“. როცა რომელიმე პირი ხუთი წლის სამსახურს შეასრულებს, მერე აღ'არებითი სიაში უნდა იწერებოდეს იგი «სათადარიგო მდაბალ მოსამსახურედ». ყოველ ადგილას ამ წოდებით უნდა იწერებოდეს, აგრეთვე, ასევე უნდა იწერებოდეს საეკკლესიო საბუთებშიაც. (იხილე უქაზი უწმ. სინოდისა 28 თებერვლიდან 1889 წელსა № 2 და 9 თებერვლიდან 1895 წლისა).

კით. შეუძლია თუ არა მღვდელს, რომელსაც შვილები არა ჰყავს, არ გადიხადოს სასულიერო სასწავლებლის შესანახავი ფულები, რომელიც ყოველ მღვდელს ხდება?

მიგ. არ შეუძლია.

კით. ვალდებულია თუ არა სტაროსტა, რომ მან სხვა-და-სხვა საჭირო მოწმობების და გამოწერილობათა ბლანკები იყიდოს ეკკლესიის ფულით?

მიგ. ვალდებულია.

კით. მედავითნეებმა ვისთან უნდა აღიარონ აღსარება, მრევლის მღვდელთან თუ მოძღვართ-მოძღვართან?

მიგ. მედავითნეები აღსარებას უნდა ამბობდენ მოძღვართ მოძღვართან ან სხვა მრევლის მღვდელთან, რომელთაგან მიცემული მოწმობა უნდა წარედგინოს მოძღვართ-მოძღვარს წლის გამთავეს. (იხ. სტატია სასულ. კონსისტ. 69).

კით. ვთქვათ მედავითნე მიმქმელად არის ბავშის ნათვლაზე, სხვა მედავითნე არ არის, შეიძლება იგივე მედავითნე დაინიშნოს მიმქმელადაც და მედავითნეთაც ხელი მოაწეროს მეტრიკაში?

მიგ. შეიძლება, არავითარი დამაბრკოლებელი მიზეზი არ არის, რომ მან ხელი მოაწეროს მეტრიკაში მედავითნეთ.

კით. შეიძლება თუ არა გამოტირილის შესრულება და პანაშვიდის გარდახდა იმ დღეებში, როცა იდღესასწაულება ხელმწიფის იმპერატრიცის და მემკვიდრის სახელწოდება, დაბადება, ან გვირგვინოსნობა და ტახტზე ასვლა?

მიგ. არ შეიძლება არც გამოტირილის შესრულება და არც პანაშვიდის გადახდა. ეს აკრძალულია უწმ. სინოდის უქაზით 11 ივნისიდან 1724 წლისა. მღვდელი ვალდებულია გააფრთხილოს თვისი მრევლი, რომ ამ დღესასწაულ დღეებში განსვენებულის გამოტირილის და განსვენების დღე არ დანიშნოს.

კით. რუსეთში სამღვდელოებას მიწები აქვს მიცემული საზოგადოებისაგან, საქართველოს საეკსარხოსოში კი ამისთანა მიწები მღვდლებს არსად არა აქვსთ. როგორ უნდა მოიქცეს კაცი, რომ მღვდელს აქაც მისცენ მიწები და ვის უნდა სთხოვონ ეს?

მიგ. კრებულთა ასეთი ადგილები უნდა სთხოვონ სამრევლოებს, რომ მათ მისცენ მიწები ეკკლესიის კრებულთა სასარგებლოდ, თუ კი საზოგადოებას აქვს ასეთი თავისუფალი მიწები. თუ საზოგადოებას თავისუფალი მიწები არა აქვს, მღვდლებს შეუძლიათ ეპისკოპოსის საშუალებით გამოითხოვონ სახელმწიფო მიწები, თუ კი ასეთი მიწები იშოვნებიან ეკკლესიების კრებულთა მახლობლად *).

---

*) ეს უკანასკნელი კითხვა გადმოთარგმნილია „საეკკლესიო მოამბიდან“ და გაგზავნილია ადგილად ქართველი მღვდლისაგან. სამწუხაროა, რომ კითხვის მიმცემ მღვდელს არ სცოდნია, რომ რუსეთის და საქართველოის სამღვდელოებათა მდგომარეობა ძლიერ დაშორებულია ერთმანერთს დრამისა და სხვა შემოსავლის ადგილის შესახებ. არ სცოდნია ამ მოძღვარს, რომ ჩვენში თითეული მოძღვრისათვის რამოდენიმე დესიატინა მიწის მიცემა შეუძლებელია, რადგან ხშირად მთელი მრევლის მიდამო 150 დესიატინას არ აღემატება. რუსეთში ზოგ ადგილას დესიატინა მიწა დირს მანეთიდან ხუთ მანეთამდე და ჩვენში კი სამოცი მანეთიდან 2000 მანეთამდე...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიიღება ხელის-მოწერა 1901 წლისათვის ორ კვირეულ გამოცემათა ქართულს

„მწყემს“-ზე

და

რუსულ «ПАСТЫРЬ»-ზე

ჟურნალის ფასი:

12 თვით «მწყემსი» 3 მ.	6 თვით «მწყემსი» 2 მ.
— „ რუსული „ 3 მ.	— „ რუსული „ 2 »
— „ ორივე გამოცემა 5 »	— „ ორივე გამოცემა 3 »

გაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც **ყვირილაში**, აგრეთვე **ქუთაისშიაც**. **თბილისში** წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ბ. შიო ქუჩუკაშვილთან. **ფოთში**—დეკანოზ მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; **საჩხერეში**—ყარაან ჩხეიძესთან; **ახალციხეში**—დეკანოზ დ. ხახუტოვთან; **ახალსენაკში**—ბლაღოჩინ მამა არისტარქ კალანდარიშვილთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გაზეთები დაეთმობათ მთელის წლით ორივე გამოცემა **სამ მანეთად.**

რედაქციას აქვს კანტორები: **ქუთაისში** დეისაძის სახლებში და **ყვირილაში** რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

ბარემე ჰცნოდრებთ ჟურნალის დაბარება შეუძლიათ ამ ადრესით: Въ Квирилы, въ редакцію газеты и журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

რედაქციაში მოიპოვება წარსული წლების რამდენიმე სრული გამოცემანი „მწყემსი“-სა, რომელნიც ნახევარ ფასად დაეთმობათ მსურველთ.

1901 წლის ხელის მომწერთ **პრემიად** (საჩუქრად) აქვსთ დანიშნული **დიდი სურათი** ყოვლად სამღვდელო ლეონიდისა, იმის მსგავსი, როგორიც არიან შოთა რუსთაველისა და თამარის. ხელის მომწერლებმა უნდა შემოიტანონ ფოსტის ზედ-მეტ ხარჯად ორი შაური. ამ პრემიის გასაგზავნი.

ხშირად როცა რაიმე უბედურება გვეწევა, მხოლოდ მაშინ ვიწყებთ სინანულს, რომ თავის დროზე რაიმე ღონე არ ვიხმარეთ, რომ ამისთანა უბედურ შემთხვევათაგან თავი უზრუნველ გვეყო. რომ შემდეგში მაინც თავიდამ ავიცდინოთ ნივთიერი ზარალი რაიმე უბედური შემთხვევის დროს, ყველას ურჩევთ თავის დაზღვევას დასაზღვევ საზოგადოება—„როსსიაში“. ყოველ პირს, რომელიც წლიურად შეიტანს 20-დამ 50 მანეთამდე, იმისდა მიხედვით, ვინ რა მოხელეა, შეუძლიათ თავი დაიზღვევოს 10,000 მანეთში სიკვდილის შემთხვევისაგან და 10,000 მანეთში, თუ ვინიცობაა დაზღვეული პირი დაშავდა.

დაზღვევა შეიძლება 1000 მანეთიდან 200,000 მანეთამდე.

1900 წ. დამზღვეველმა საზოგადოებამ „როსსიამ“ მისცა უბედურ შემთხვევათაგან დაზარალებულ პირთ უმეტეს 1,200,000 მანეთისა.

უფრო დაწვრილებით პირობათა შეტყობა შეიძლება საზოგადოების სამმართველოში (პეტერბურგში **№ 37**, აგენტთან ქ. ქუთაისში ი. ა. მიქელაძესთან ქარ.-სარაის ქუჩა მიხ. სათავად-აზ. ბანკის სახლში და აგენტებთან იმპერიის ყველა ქალაქებში.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

ოფიციალური განყოფილება: იმერეთის ეპარქიალური გაბრიელის სასწავლებლის რჩევისაგან.—ქუთაისის სასულიერო სემინარიის სამმართველოისაგან.—ღერბის გადასახადის ახალი წესდებულება.

სალიტერატურო განყოფილება: წერილი წმიდა ათონიდამ.—ყოველი სული აქებდით უფალსა, რ—ს—ლისა.—კანონი და სიმართლე.—„მწყემსის“ კორრესპონდენცია, მ. ა. შ—ძისა.—ჟურნალ-გაზეთებიდან.—ახალი ამბები და შენიშვნები.

საჭირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება: საეჭვო კითხვების განმარტება.

—განცხადებანი.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ღამბაშიძე. Редакторъ-Издатель **П. Д. Гамбашидзе.**

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 2 іюля *1901 г.* ✦ *Цензоръ прот. Е. Еліевъ*

Типог. редакціи журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. А. Дейсадзе на Нѣмецкой ул.